

Norsk
hav-
imperi-
alisma
og
føroysk
rækju-
veiða

Íslske færingar lader opp til kvoteforhandlinger

Rekene ved Svalbard det store stridseplet

N JON LAURITZEN

PA FÆRØYENE

Rekefisket ved Svalbard kommer til å bli det store stridsspørsmålet når Norge og Færøyene møtes i Thorshavn 7.-9. desember til drøftinger om gjensidig kvoteavtale for 1984.

Færingene er ennå rasende over at forhandlingene deres gikk med på årets avtale, som de betrakter som den verste katastrofe som har rammet færøyske fiskere i moderne tid. Avtalen innebærer at færingene bare kan fiske reker i 200-milssonen rundt Svalbard med 9 trålere, og bare 5 på samme tid.

Dette betrakter færingene som den reneste havimperialisme fra norsk side, og landsstyret vil få store problemer hvis det går med på en tilsvarende ordning i 1984.

I utgangspunktet mener de færøyske fiskerne at Norge ikke har noen som helst rett til på egen hånd å innføre begrensninger i fisket i Svalbardsonen. Reder og skipper John Dam, en av pionerene i det færøyske rekefisket i dette farvannet, har ytret sterk tvil om hvorvidt Færøyene overhodet kan inngå noen tosidig avtale med Norge om dette, uten at de andre signatarmaktene for Svalbardtraktaten er trukket inn. Han mener det er all grunn til å

spørre om en slik avtale kan respekteres uten at den er prøvd for en domstol.

— Våre juridiske rådgivere burde helst skrive til alle signatarmaktene, og inntil disse sier noe, burde Færøyene fiske fritt ved Svalbard, uttalte Dam til den færøyske avisen Sosialurín etter at landstinget hadde godkjent årets avtale.

Spesielt ett forhold har gremmet færingene usigelig. Fra norsk side har begrensningene av det færøyske rekefisket vært begrunnet med hensynet til rekebestanden. Senere er det fra norsk side innrømmet at man vet lite om størrelsen av denne bestanden, og dermed om hva den tåler.

Men verst er det at Norge selv har trappet opp fisket etter reker ved Svalbard betraktelig, og delt ut en rekke nye rekefiskekonsepsjoner.

— Norge bør i det minste pålegge seg selv de samme restriksjoner som man pålegger oss. Norge eier ikke dette havområdet alene, sier færingene.

Delikat

Etter at årets avtale var inngått, dukket det opp et temmelig delikat problem. Det viste seg at etter den tolkning man i Norge leg-

ger i Svalbard-traktaten, kunne færingene ha fisket fritt av hjertens lyst i farvannet mellom 0 og 4 nautiske mil ut fra kysten av Svalbard. Dette regnes nemlig som Svalbards territorialfarvann, og her har ikke Norge mer å si over fisket enn de andre signatarmaktene.

Fiskevernsonen går fra 4 til 200 nautiske mil, og her hevder Norge bestemmelsesrett. Det har ingen andre land formelt godtatt.

Derfor lot også færingene være å fiske fritt innenfor 4 mil. De ønsket ikke å gjøre noe som kunne tolkes som en godkjenning av det norske synet på farvannene rundt Svalbard.

Samtidig var de redde for at Norge skulle bruke torsken i norsk fastlandssone som ris bak spillet. Derne torskeknoten har ikke færingene råd til å miste. Det fryktet de hadde blitt konsekvensen av å sette hardt mot hardt og bryte kvoteavtalen.

Løgn

Fra norsk side kan man peke på at færingene aldri har hatt 5 reke-trålere samtidig i det aktuelle farvannet. Dette forklarer færingene selv med at de foreløpig er

nødt til å legge opp til en smidig drift, med dels fiske ved Grønland, dels fiske ved Svalbard. Og foreløpig har de ikke mer enn 11 store trålere, inkludert den splitter nye «Reynsatindur», Europas største tråler, nylig innkjøpt fra Italia.

— Vi burde bygge minst 20 store reke-trålere i tillegg til dem vi har. Det var vi som startet rekefisket ved Svalbard, og forekomstene der er eventyrlige. Det er den største løgn jeg noen gang har hørt at Norge selv bare fisker reker i dette farvannet med noen få båter nå. I fjor var det ca. 250 norske båter der, og de fisket for 200-300 millioner kroner. Nordmennene fisker småreker, mens vi tar de store på dypt vann. Vi har bare tatt 1-2 prosent av det som kan tas av store reker. Godkjennelsen av årets kvote og bestemmelsene for hvor mange båter vi kan fiske med, er det verste politikerne våre noen gang har gjort. Jeg har simpelthen ikke ord for det som skjedde den gangen. Vi kan ikke godta at det samme gjentar seg, sier fiskeskipper Danjal Johan Gottfred.

Havgående færøysk fiskebåt ved kai i Tvorøyr på Suderøy. (Foto: Jon L.)

Norskt blað skrivur:

Norsk bløð eru farin at vísa ónøgd føroyinga við verandi fiskiveiðusáttmála við Noreg størri ans. Herfyri var ein av tíðinda-

monnunum hjá norska blaðnum »Nationen«, Jon Lauritzen, á vitjan í Føroyum. Hann skrivaði nú um dagarnar greinina.